

tinendi iudicati retractionem, sed ad effectum insinuandi majorem exorbitantiam pretenfionis circa actualitatem & continuationem, ac aequale exercitium jurisdictionis, ac iurium cathedralium.

Quatenus igitur pertinet ad hunc punctum antiquae cathedralitatis, in allegatis decisionibus coram Coccino, & Ubaldo, praesertim in prima, quae est latior d. 353. p. 2. ex n. 20. plene flatuendo conclusionem, quod in factis antiquis, historicis & Chronistis defendendum est, ex istorum traditionibus firmatur Apollinum Jacobum, dum in Hispaniis esset, admodum in formis a B. Virgine Maria, adhuc vivente, sibi quae comparantur super quadam columna, seu pilari matreos, illam Ecclesiam in eius honorem construxisse & consecrasset, ejusque servitio unum ex novem discipulis ab ipso conversis Theodorum nuncupatum, & presbyterum ordinatum destinasse, deperando etiam in discessu, ex B. Petri auctoritate, Athanasium Episcopum Caesaraugustanum, & quae hinc dato Episcopo inferunt ad Cathedralitatem istius Ecclesiae, quae tunc unica in hac Civitate aderat, ratione conjugii spiritualis, quod inter Episcopum & Ecclesiam esse dictum, unde peritio sponso, opus est supponere sponfam. Hinc initio addendo etiam quamplura successiva administrata, plene deducta in allegatis decisionibus, praesertim in d. 353. p. 5. cum quibus praesertim moderniores eorum Bichio, inter quae magnificum, residentia SS. Valerii & Braulii, alioquin quae Episcoporum apud istam Ecclesiam S. Martii, & plures Chronicae antiquae, praesertim antiqui scriptoris Lucii Dextrii, cuius fides etiam a Divo Hieronymo probata est, cum aliis adminiculis resultantibus, a retentione insignium Agni Paschalis cum inscriptione Status Cathedralitatis, a tampana interditi, a celebratione dedicationis Ecclesiae, a praeminentiis istorum Canoniconum supra illos S. Salvatoris, & ab aliis, de quibus in dictis decisionibus, & latius per Lezzanum in libello super huiusmodi Cathedralitate ex professo composito, ac infra occasione examinandi nonnulla ex eis.

Quamvis autem omnia adminicula desuper considerata, & simul unita, cum regula, ut supra, non profunde & praesertim in antiquis magnum probationis gradum praesertent viderentur. At tamen illa recte considerata utpote aequivoce, & bene referibilia, vel ad antiquum statum Ecclesiae primitivae, quando Christiani sub Gentilium captivitate vivebant, vel ad dictum moderniorum intermedium statum alterius captivitatis Mauroorum, verè non concludere videntur id, ad quod ponderantur.

Illud praesertim generaliter ponderando, nullum penitus fundamentum constituendum esse, vel in rebus moderno tempore examinatis, vel in Chronistis, quorum fidei decisiones principaliter inniti videntur, quoniam antiquior historia est illa Antonii Beuter primaevis scriptoris de anno 1546. quem sequuntur caeteri moderniores, unde est historia conscripta ad partis affectionem jamdudum lite pendente, ac per de centennium antea introducta in Rota, in qua ut supra pendet ab anno 1526. Cumque diffensionis & iurgii inter istas Ecclesias initium habeant ante annum 1221. in quo legitur promulgatum quoddam laudum Episcopi Saneii, illaque semper continuaverint, ut comprobant lauda Archiepiscopi Tarracoenae tunc Metropolitanam de anno 1248. & proprii Archiepiscopi Lupi de anno 1351. Archiepiscopi Garziae de anno 1391. Archiepiscopi Dalmai de anno 1448. & Archiepiscopi de Aragonia de anno 1513. unde propterea nedum ipsa Civitas, sed totum Regnum, & forte major pars Hispaniarum in factiones divisa esset de tempore dictae primaevis historiae abique dubio viventes.

Hinc pronuntio peroris velantur dicebam fidem adhibere huiusmodi scriptoribus, vel tanquam factionariis, vel ad partis colligantibus instantiam scribentibus. Conclusio enim super fidei historicis praesertim, de qua plene dicta dec. 353. n. 23. & 24. & in Synoptica Cathedralitatis, d. 353. p. 2. procedentis, recte procedit, ubi agitur de historicis antiquis & probatis, editis tempore non suspecto, factis autem modernis, in quibus affectionis suspicio adesse potest, clarius verò ac in dubitanter actuali lite pendente, ut bene huiusmodi conclusio in caeteris allegatis declarat Rota in Balneoregion. Jurisf. paritatis coram Orthobon. interf. suas dec. 234. n. 6. & 253. n. 21. & 22. & apud R. 0. 23. n. 17. & in aliis id admittit in Calaritanis primatis, dec. 60. & 92. p. 1. ubi agitur de Magistraliter de fide praesertim Martyrologiis & alii chronici.

Et quoniam magnum constituitur fundamentum in quibusdam chronicis Maximi, Aymonii, & Lucii Dextrii antiquissimorum Scriptorum, quorum praesertim Dextrii men-

tionem faciunt S. Hieronymus, & alii illorum temporum scriptores, unde propterea inferunt, eis omnino deferendum esse, utpote praesertim tempus, in quo Hispania erat sub dominatione Gothorum, ante praedictam Mauroorum invasionem; Nihilominus illud mihi videbatur aequivoce nimis clarum, quoniam non negatur adfuisse praesatos illorum temporum scriptores, quorum mentionem faciunt S. Hieronymus & alii, sed punctus est in identitate, an scilicet huiusmodi chronica moderno tempore repperire, an traducta, & luci edita sub illorum nomine, moderno corpore composita sint, ut frequens praxis in huiusmodi chronicis, & privilegis docet, & sine quodam veritate adesse alteratio in traductione; Unde propterea in dictis decisionibus 60. & 92. p. 1. ubi agitur de praesertim fide antiqui Martyrologiis & codicibus, tota disputatio fuit super identitate ac forma probante.

Ad quod etiam probandum ponderabam ea quae habemus in materia testamenti nuncupativi nuncupatione implicita iuxta formam traditam per Bart. in l. si ita scripsero, ff. condit. & demonstr. per relationem scilicet ad schedulam existentem penes tertium, vel in scripto, seu alio loco, quoniam certum est illum testatorem testatum esse, atque in rerum natura adfuisse, vel esse schedulam ab eo contextam iuxta quam testari voluit, sed punctus est in identitate, an scilicet illa, quae exhibetur, effectus, aequa, de qua testator sentit, super quo probationes iuxta unam opinionem exactae, & concludentes, vel saltem iuxta alteram adminiculativè desiderantur, ut frequenter in sua materia sub tit. de testamentis Rossum quia Baronis diligentissimus antiquiorum scriptorum perferuntur testatur huius Lucii Dextrii, antiqui scriptoris Chironiensis non haberi, sed deperditas esse, unde propterea magis concludens, & exacta fidei identitatis iustificatio necessaria est, praevio ipsius S. Romane Ecclesiae materiae iudicio examinata, & comprobata, ut vel de Laminis Hispaniae, vel de antiquis Martyrologiis & Sacris Chronicis quas reperiri contingat, frequens praxis docet.

Argumentum verò deducendum ex primaevis huius Ecclesiae constructione per ipsummet Apollinum Jacobum, & ex deputatione Episcopi ut supra, dicebam nil in proposito concludere, quamvis cum praesertim in rebus moderno tempore examinatis, vel in Chronistis, quorum fidei decisiones principaliter inniti videntur, quoniam antiquior historia est illa Antonii Beuter primaevis scriptoris de anno 1546. quem sequuntur caeteri moderniores, unde est historia conscripta ad partis affectionem jamdudum lite pendente, ac per de centennium antea introducta in Rota, in qua ut supra pendet ab anno 1526. Cumque diffensionis & iurgii inter istas Ecclesias initium habeant ante annum 1221. in quo legitur promulgatum quoddam laudum Episcopi Saneii, illaque semper continuaverint, ut comprobant lauda Archiepiscopi Tarracoenae tunc Metropolitanam de anno 1248. & proprii Archiepiscopi Lupi de anno 1351. Archiepiscopi Garziae de anno 1391. Archiepiscopi Dalmai de anno 1448. & Archiepiscopi de Aragonia de anno 1513. unde propterea nedum ipsa Civitas, sed totum Regnum, & forte major pars Hispaniarum in factiones divisa esset de tempore dictae primaevis historiae abique dubio viventes.

Stant enim bene simul, quod ille locus, in quo Apollinus dictam apparitionem habuit, haberetur ab illis primis fidelibus in aliqua veneratione, & tamen quod nullum materiale Templum publice constructum & consecratum esset, eodem modo quo in ipsa Hierosolyma, in veneratione per fideles habebantur loca S. Sepulchri, Passionis, & similia, & tamen certum est, quod nullum aderat Templum materiale Christo dicatum. Quinimo ut docet sacra legenda inventio S. Crucis in dictis locis Calvarie & Sepulchri constructa fuerant inanius deorum Tempia ad huiusmodi sacram memoriam ablandam; Atque in ipsamet Urbe Roma, quam Christo Domino placuit Christianae Religionis, ac Orbis caput & metropolim constituere, plurimum seculorum spatio usque ad tempora Constantiniana, habebantur quidem per fideles in veneratione loca martyrii, vel respective sepulchri SS. Apollolorum Petri & Pauli, sive fons olei, & similia, in quibus, vel aliquid ager mysterium, vel sanctorum martyrium, aut sepulchrum esset, & in quibus quandoque habebatur Ecclesia formalis, id est ipsorum fidelium congregatio cum orationibus, & divinum celebratione, vel etiam aliquo manio ad id destinata, nulla tamen aderat Ecclesia materialis, quae publice sub nomine Christi, vel B. Virginis, aut Sanctorum dicata, & consecrata esset, dum per grypsaliquae abscondita loca vocabantur iuxta opportunitatem & tempora Missae celebrabantur, aliaque Divina peragebantur; Prima etenim Ecclesia materialis, quae publice Christo Domino dicata & consecrata fuerit, iuxta sacram legendam, quae in Brevariario habetur sub die dedicationis Basilicae Lateranensis, est ista, quae proinde se appellat omnium Ecclesiarum primam matrem, & magistratam. Atque ex tunc ex Constantini decre-

11

12

13

14

15

16

17

18

19

to templorum publice constructio sequi cepit, ut eadem legenda comprobatur, unde ita capiendae sunt illae Ecclesiae quas commemorat Frances post haec editus in tract. de Ecclesia Cathedrali, c. 2.

Alia etiam nimia improbabilitate accedente, quod hoc nomen, seu vocabulum Cathedralis, longe post Ecclesiam tranquillitatem nisi haberi cepit, quando parochialibus, aliisque inferioribus Ecclesiis per Civitates, & reliqua loca diocesis constructis, contradistinguere oportuit illam Ecclesiam matricem, quae Episcopi Cathedra erat, & a qua reliquae inferiores tanquam filiales normam reciperent, eique subjectionem proferrentur, ut latius advertit Frances ubi supra. Unde propterea improprium est, quod illis primaevis temporibus, & antequam B. Petrus in his partibus occidentalibus Sedem constitueret, daretur erectio Templi materialis sub nomine Virginis adhuc viventes, & cum titulo & jurisdictione cathedralitatis, ut clare ad sensum.

Bene autem in decisionibus praesertim prima 353. p. 5. dicitur, quod dato Episcopo tanquam sponso, datur oportet Ecclesiam Cathedralen, tanquam sponfam ratione conjugii spiritualis inter Episcopum & Ecclesiam; Sed mihi videbatur fallaciam consistere in applicatione, cum id procedat quoad Ecclesiam formalem tanquam fidelium Congregationem constitutam ex universo populo fidelis totius provinciae, vel diocesis illi Episcopo assignatae; Ipse sicutem B. Petrus, Ecclesiae universalis caput & Episcopus, seu etiam ab initio quo ad Urbem accessit Episcopus urbis cum sibi adiacente regione, Prone & reliqui Apollini Episcopi, seu Patriarchae fuerunt in sibi distributis regionibus, & provinciis, in quarum singulis personalibus, vel ex B. Petri permissione, vel a Christi personali concessione, & facultate eis attributa Episcopos deputantur; Et tamen, tam in Urbe, quam alibi non aderant quaedam Tempia Christianorum, cum contradistinguitio Ecclesiae Cathedralis tanquam matris & majoris, ut dicta sacra legenda, aliaque sacrae historiae, ac etiam profane docent, quoniam Ecclesiae vocabulum in ipsa formali tanquam fidelium congregatione verificabile solum erat; Sive si aliqua aderat occulta materialis, non aderat haec distinctio jurisdictionalis, seu praeminentialis, quoniam alias non Basilica Lateranensis constructa per Constantinum sub Pontificatu S. Silvestri esse deberet prima Cathedralis Orbis, sed aliqua ex illis antiquis Ecclesiis, seu Aedificiis, quae sub gentilibus, & istorum persecutione jam prius aderant, cum simulibus.

Quo verò ad adminicula in dictis decisionibus praesertim prima considerata, observabam illa quidem convenire cathedralitati, atque comprobare, quando aliud in contrarium non oblatret, sed ex facti circumstantiis remanere aequivoce, & non concludenti; Plura etenim ex eis, prout sunt retentio insignium, festum dedicationis, campana interdicti, Dignitas capellani majoris, enunciativae literarum Apolloliarum, vel alia durante tempore captivitate, cum simulibus revera cathedralitatem denotantibus, remanent aequivoce, utpote congrue referibilia ad dictum statum intermedium, & provisionalem temporis captivitate, in quo ut dictum est, ob impedimentum Ecclesiae Cathedralis per infideles ad impium usum conversae, ista eius loco deseruit, cumque id non fuerit ad breve tempus, sed ad longissimum 400. annorum, & ultra, idcirco mirum non est, quod tot adminicula impressa fuerint, atque hoc est super quo intellectum captivare non potui super tanta fide huiusmodi adminiculis praesertim.

Considerabile videbatur solum illud adminiculum desumptum ex antiquo Brevariario super residentia S. Brauli Episcopi apud istam Ecclesiam, ibi, dum in S. Maria Majori suam Sedem situasset, quoniam iste Episcopus rexit Ecclesiam de tempore dominationis Gothorum, antequam casus diei captivitate contingeret, & se inferri non potest ad dictum tempore intermedium provisionale; Plures autem congruae responsiones huic adminiculo dabantur. Primo super huius Brevariarii fide non probante, eodem modo quo supra de chronica Lucii Dextrii dicantur, potissime quia ut constat ex Constitutione Pii V. super reformatione Brevariarii, frequens erat abusus huiusmodi Brevariariae apocrypha componendi, pluribus erroribus plena; Secundo quia cum S. Braulius non fuerit primus huius Ecclesiae Caesaraugustanae Episcopus, neque in sua facultate possum esset Cathedrali transferre, seu de novo erigere, idcirco ex huiusmodi residentia inferri non poterat ad ius cathedralitatem, sed solum ad illam facultatem, abique necessitate continuo residendi apud Cathedralen, cum solum certis anni temporibus per Sacra Concilia Triden-

tinum ad mentem sacrorum Canonum id injunctum sit iuxta ea, quae habentur in Aernem. residentia sub tit. de jurisdictione, disc. 24.

Tertio verò clarius, ac probabilius, quia in eodem Brevariario dicitur Episcopus Braulius situr in tempore tertii Concilii Toletani, & sub Pontificatu S. Gregorii Magni, quando, ut patet ex legenda S. Hermenegildi in earegione factis dominabatur secta Arriana, cuius Episcopi majorem abique dubio potentiam & dominationem habebant, ob assensum Regis, & Magistratum saecularium; Idcirco satis probabile est, quod Episcopo Arriano principalem sedem & Cathedralen occupante, Episcopus Catholicus, tanquam de tempore captivitate penes haereticos, suam sedem ex divina revelatione apud istam Ecclesiam situasset, eo modo quo deplorabiliter videmus de pluribus Episcopis catholicis, & haereticis respectivè in Germania aliique partibus, & sic istud quoque adminiculum aequivoce dici potest.

E converso autem pro antiqua cathedralitate Ecclesiae Sancti Salvatoris, ob cuius accidentale impedimentum ista Ecclesia provisionaliter eius loco deseruit, ut supra, plura uterique meo iudicio fortiora videbantur magisque univoce adminicula; Primum scilicet, quod cum iuxta eandem historiam in causa decisionibus enarratam, praesertim prima dec. 353. p. 5. ista Ecclesia Caesaraugustana constructa sit ab Apostolo Jacobo circa tempora Passionis Domini nimium proxima, & quando B. Petrus adhuc Romam non accesserat, satis probabile est, atque ex christiana pietate pro certo tenendum, primam Ecclesiam ipsius Domini Salvatoris nomini dicatam fuisse, ut comprobatur observantia Ecclesiae Romanae, quae est totius christiani Orbis caput, metropolis, & magistra, quoniam prima Ecclesia dicata fuit sub nomine Salvatoris, cuius nomen habet ista, idemque docet observantia Urbis Constantinopolitanae, cum simulibus.

Secundum adminiculum resultat ex huius Templi magnifica structura Gothica, & ex converso ex depresso & parum magnifica structura huius Ecclesiae sanctae Mariae; Improbabile siquidem est, quod quando ista Civitas sub suis Regibus in magnifico, & bono statu erat: istam Ecclesiam majorem & Cathedralen adeo exiguae & depresso structurae haberet, & quod ex convento barbari Mauri, omnibus scientiis ac bonis artibus destituti, in pelucinis & cavenis vivere assueri, adeo magnifice structurae Templum pro Mequita construere voluerint; addita etiam huiusmodi infidelium consuetudine, primariam ac nobiliorum Ecclesiam christianorum convertendi ad hunc impium usum eorum Mesquiae, ut docet deplorabile exemplum ipsius Ecclesiae S. Sophie Urbis Constantinopolitanae, ubi prorsus alie depressiores Ecclesiae loco Cathedralis deserunt, cum dicta etiam differentia considerata superius circa residentiam S. Brauli, quod scilicet Episcopus, seu Patriarcha schismaticus cum eius sequacibus longe meliorem haberet sedem, seu Ecclesiam, quam habet Patriarcha Catholicus, seu eius Vicarius cum Ecclesia Catholica.

Tertium pro meo iudicio fortissimum, ac forte unice sufficiens ad concludentem probationem resultat adminiculum a nimia improbabilitate, quod dicitur Rex Alphonfus Conquistator nuncupatus; atque illius temporis Episcopus Petrus Librana Sanctus reputatus, & veneratus, illic christiani à B. Virginis protectione victoriam, & libertatem recognoscens, & qui spatio 400. annorum, & ultra in captivitate Ecclesiam praedictam in unicum refugium & solatium habuerant cum adeo manifesta ingratitude, ac etiam delicto positivo, abique Sedis Apollolice placito, cathedralitatem ab ista Ecclesia ad sacilegum Saracenorum Templum transference voluerint, ideoque intrat quotidiana propositio, quod inverisimilitudo speciem habet falsitatis, sicuti est contra verisimilitudinem illam veritatis.

Quartum ex pluribus enunciatis contentis in pluribus concessionibus facti, tam per dictum Alphonsum qui nuncupatur Conquistator, quam per alterum Alphonsum qui nuncupatur Imperator, alioque Reges, ac etiam in literis Apollolicis super huiusmodi concessionum confirmatione, in quibus ista Ecclesia S. Salvatoris dicitur antiquissima & celeberrima post longam servitutem fidei libertata restituta. Atque in eisdem concessionibus confirmantur hereditatis, & bona quae ad ipsam Ecclesiam antiquo tempore spectabant, Prout circa eadem tempora per Alexandrum IV. confirmantur antiqui fines Episcopatus iuxta divisionem factam in Concilio Toletano sub Rege Bamba, qui fuit ante Mauroorum invasionem.

Quintum in idem, ex concessione, quam idem Rex Alphonfus Conquistator fecit huic Ecclesiae S. Salvatoris de ipsa met

illa destituta remanere, ob dictum compatibilem concursu...

32. Et alios ut in sua materia; non enim exinde augetur...

33. Ad id autem probandum decisiones ponderant eadem...

Verum istud motum praesertim deficientis beneplaciti...

Adversus hoc fori summa, & forte insolubilia argumenta...

Clarius concurrentibus tunc ad ministris clare convincentibus...

Potissimum vero, ac principaliter, quia si vera esset...

ista Ecclesia antiqua continuitive, quam in eaque de novo...

Et quod magis est, hujusmodi erectio fuit sub natura...

Ex his enim multa resultare videntur incompatibilia...

Secundo quia interim dicto spatio annorum 22. fuisset...

Et quarto, quod Ecclesia Cathedralis sponsa Episcopi...

Ad exemptionem vero dicitur, non autem pericula concernentia...

Ad exemptionem vero dicitur, non autem pericula concernentia...

Ista responsio tunc pro meo iudicio recte procederet, quando...

Alterum fortissimum ad ministrum exclusivum hujus...

Huic argenti respondet secunda decisio coram Bichio...

Agnolescentes autem fructibus in contrarium in disputatione...

Huic adeo convincenti argumento respondebant scribentes...

Ad exemptionem vero dicitur, non autem pericula concernentia...

Ad exemptionem vero dicitur, non autem pericula concernentia...

Apostolica; ita dicitur compromissum in eum, quoniam nullam...

Non leve quoque observabam resultare ad ministrum, ex...

Exercitium squidem unius, postea certo iure utriusque...

Prout, & in idem fortissimum ad ministrum resultare...

Huic adeo convincenti argumento respondebant scribentes...

Ad exemptionem vero dicitur, non autem pericula concernentia...

Ad exemptionem vero dicitur, non autem pericula concernentia...

Cancellariae officiales in quolibet Pontifice praesumitur, Tum ob certam & distinctam notitiam, quam hic Pontifex de hujusmodi Ecclesiarum controversiis habebat, tam pro tempore, quod fuit Advocatus, quam occasione sedendi per plures annos in Rota; ubi jam pendebant, ac etiam occasione Nunciaturae Hispaniarum per eum exercitae, & fortius, quia hujusmodi negotium secularizationis plurimum annorum spatio in Curia & Congregatione Concistoriali ventilatum fuerat, unde erat negotium negotiorum factis maturè discussum.

Et demum, magnum adminiculum resultare videbatur ex contraria observantia tot secularium, dupliciter concurrente. Primo scilicet ob exercitium & possessionem juris Cathedraliticorum & metropolitancorum per solam Ecclesiam S. Salvatoris, & secundo ob acerrimum litem tamdiu sustentatam per istam aliam Ecclesiam, ejusque Capitulum super solis praesentibus merè extraneis, neglectis iuris, & jurisdictionibus, aliisque emolumentis ex jure cathedralitico & metropolitico respectivè resultantibus, atque curando cum tot affectatis & emendicatis adminiculis solum subistere, quod illa antiquitus fuerit Cathedralis, quodque de praeterito dictam prerogativam habuerit, ut patet ex dictis decess. 753. part. 5. & 177. part. 6. recent. unde omnibus his simul & unitim consideratis, pro meo iudicio nimis clarum videbatur, quod hujusmodi praetentio nullam haberet substantiam, & consequenter decisiones super editae non capitularum intellectum, id tamen referendo potius ad proprii intellectus imbecillitatem, & fascinationem ut supra; ideoque super ista omnibusque aliis causis non intendo dare iudicium, sed tantum sincerè proferre quod sententiam, ita forte magis meas ineptias demonstrando, atque discurrendo pro sola doctrina.

E A D E M.

Posita Cathedralitate plurium Ecclesiarum simul concurrentium ad unam cathedralem efformandam, an una Ecclesia, vel ejus Capitulum prescribere possit privativè ad alteram majores prerogativas, ac exercitium juris Cathedraliticorum, & quidquod Capitula in utraque existentia, an dari possit, quod Capitulum existens in una dicatur Capitulum utriusque Ecclesiae, ita ut alterum Capitulum existens in altera constituat solum Collegium inferius, ac diversum à Capitulo Cathedralis.

Et quatenus utrumque Capitulum sit ejusdem qualitatis, ita ut unum & idem Capitulum Cathedralis constituat, ac utriusque Ecclesiae, & Capituli respectivè jura sint aequalia. Quo modo eorumdem jura possessio, & exercitium dividi debeant, qui melior esset modus hujusmodi controversias terminandi & componendi.

S U M M A R I U M.

- 1. Casus disputationis.
- 2. De distinctione juris, que sunt Cathedralitati per necessitate annexa, ejusque consequentia ab aliis diverso jure competentibus, ut in istis etiam unum Capitulum possit considerari tamquam duo diversa, & distincta.
- 3. Decisiones editae in uno dubio sunt praesupponenda in disputatione alterius dubii.
- 4. Sub expresso venit totum id, quod sub eo de jure continetur.
- 5. Jus indivisibile, quod habuit residet penes unum corpus, vel genus, potest in exercitio competere uni, & non aliis de eodem genere.
- 6. Jus Capituli Sede vacante potest in exercitio competere uni tantum Capitulari.
- 7. Possessio temporis valde considerabilis est manentibus etiam ubi jus resistit.
- 8. Quando in concordia inter Ecclesias, & super jurisdictione, aliisque iuribus incorporalibus requiritur Beneficium Apostolicum.
- 9. Dari potest in Ecclesia Cathedrali erectio novi Collegii, quod sit quid diversum à Capitulo Cathedralis.
- 10. Dantur exempla plurimum Collegiorum in eadem Ecclesia.
- 11. Quae sit Ecclesia Cathedralis Urbis, & qui constituent hujus Capitulum Cathedralis.
- 12. De modis dividendi exercitium praeminentiarum & jura

rium cathedraliticorum inter duas Ecclesias, & duo Capitula.

- 13. In divisione desideratur aequalitas, & divisio in aequalis recedatur.
- 14. Quando & ex quibus causis sit suppressendus aliquis Conventus, vel status regularis.
- 15. Expenditur vates conf. to. lib. 1.

D I S C U S S I O.

Um in vim rei iudicate extense ad Cathedralitatem actuali, nunquam nec disputatam nec decimam, ut disc. preced. relaxata essent literae exequutoriales, amplissime demandantes Capitulo S. Salvatoris admissionem Capituli S. Mariae ad aequalem possessionem & participationem omnium jurium, jurisdictionum, & praeminentiarum ratione cathedralitatis, ac juris metropolitici competentium, ex parte vero dicti Capituli S. Salvatoris, me & aliis ejus Advocatis consulentibus, facta esset declaratio, se esse promptum parere mandatis Rotalibus, reservatis iis, quae sibi jure particularium privilegiorum, contractuum, transactionum, sententiarum, & legitimè praescriptionum privativè competentes; Hinc praetentio fuit per alteram partem hujusmodi declarationem esse captiosam, atque inobedientiam, & contumaciam potius continere, proindeque locum esse declaratoriae, unde assumpta desuper disputatione sub die 5. Julii 1660. super dubio. An constaret de sufficienti paritione, negativa prodiit resolutio confirmata 10. Decembris ejusdem anni, ut liquet ex decisionibus desuper editis, coram Cerro impressis post collectiones Bondeni, decess. 80. & 84.

In hujusmodi autem disputationibus, scribentes pro Ecclesia & Capitulo del Pilar dicebant, & Rota eorum assumpta recepit, quod firmata actuali cathedralitate, exinde de necessitate consequenti restabat competentia exercitii, & possessionis omnium jurium cathedralitatis annexorum, ejusque consequentiarum, proindeque super eis omnibus parandum erat, reservato jure alteri Capitulo agendi super illis iuribus, & jurisdictionibus particularibus, quae sibi, & Ecclesiae ex praescriptione, vel aliis titulis privativè competere praetenditur, ut in decisione 5. Julii infra.

Cumque ex hac parte doceretur istam Ecclesiam possidere multa bona & jura ex unionibus factis per Summos Pontifices, seu Regum donationibus, aliisque piis dispositionibus, dicitur in ultima decisione 5. Decembris 1660. S. fin. per Pillares non praetendi, nisi jura corporalia, & incorporalia quae sunt annexa, connexa, & pendentia à jure cathedralitico competentia his Capitulis tanquam unico corpori formali ex eis constituto. Cetera enim per se necesse non dependunt à cathedralitate non sunt communia, cum in istis rectè dici possint duo Capitula, & duae Ecclesiae distinctae & separatae, juxta decisionem Vercellen. coram Penia 699. n. 9. confirmatam coram Dno. certo seniore, & juniore, & in Aretina unionis, ut in disc. preced.

Ad transactiones vero & sententias arbitrales deductas ex parte Capituli S. Salvatoris, ultra quod dicitur esse exceptiones auctoritatis indaginas examinandas postquam paritum fuerit: Respondetur transactiones esse personales, sententias autem arbitrales esse invalidas ex defectu beneficii Apostolici, sine quo in Archiepiscopis aderat defectus jurisdictionis cum ista Ecclesia ejusque Capitulo ratione amplissimae exemptionis cum immediata subjectione Sedi Apostolicae; Ad immemorabilem vero per aliquos ex scribentibus pro Ecclesia S. Salvatoris deductam, responderetur illam ex continua lite, & contradictionibus interruptam, seu impeditam fuisse, ex qua causa cessavit eam observantia, sine qua lapsus temporis nullus est operatiois circa praesumptionem beneficii Apostolici, vel in transactionibus, vel in compromissio requisiti.

Scribens autem pro Capitulo S. Salvatoris, praesupposita etiam, tam antiqua, quam actuali qualitate cathedralitica, & metropolitica in utraque Ecclesia jam firmata per praecedentes decisiones, quas juxta receptum stylum in disputationibus super novo & diverso dubio impugnare non licet, sed praesupponere oportet; In Congressibus desuper habitis dicebant, duas efformandas esse inspectiones, seu duos punctos assumi debere. Primo, posteo quod Capitulum Pilarense dici posset etiam Capitulum Cathedralis circa concursum & participationem jurium cathedraliticorum habitum, adhuc tamen rectè dari poterat quod exercitium uni & non alteri parti ejusdem Capituli ex praescriptione aliisque titulis competere. Et secundo fortius quod neganda esset in dicto Capitulo S. Mariae hujusmodi qualitas, quodque potius illud dicendum esset

esset Collegium regulare diversum à Capitulo Cathedralis, quod respectu utriusque Ecclesiae materialis sit unica formalis constitueretur solum à Dignitatibus & Canonicis enunciatis in bulla secularizationis residentibus apud Ecclesiam S. Salvatoris, qui proinde dicendi etiam essent Canonici S. Mariae, consideratae tanquam Cathedralis, vel Metropoliticae.

Quatenus pertinet ad primam, de qua solum in Rota actum fuit, dicebam quod licet vera sit dicta distinctio inter jura cathedralitica consecutiva, eique connaturalia, seu ab ea inseparabilia, & alia alicui Cathedrali accidentaliter competente ut supra, quodque de jure, posteo jure cathedralitico, dicta consecutiva etiam sine expressione venire dicantur, ex deductis apud Coccin. decess. 136. num. 3. Buratt. decess. 125. num. 4. quia sub expresso venit totum id quod sub eo de jure continetur; Nihilominus id rectè procedit quoad jus habituale, quod utpote individuum resideret penes totum corpus constitutum unius personae intellectualis, & successive penes singula membra ejusdem corporis constitutiva in solidum. Secus autem quoad actum, seu exercitium, vel commoditatem, quod non implicat esse penes unum privativè ad alios de eodem corpore, seu universitate, ut frequens habetur in materia juripatronatus competentis alicui familiae, seu generi personarum, quia ipsum jus tanquam individuum resideret penes omnes de eo genere in solidum, & tamen quoad exercitium juris praesentiam, aliorumque jurium honorificorum, illud esse potest & solet penes aliquos tantum, quia penes seniores, vel primogenitos &c. Idemque habetur in jure conferendi competente alicui Capitulo, cujus exercitium ex consuetudine, vel alio titulo sit penes Canonico hebdomadarium, seu turnarium; Et in feudis dividuis juris Longobardorum competentibus omnibus agnatis, quorum tamen jurisdictione, vel administratione sit penes unum tantum, vel è contra in feudis individuis, quorum exercitium & commoditas potest esse dividua ex iis, quae in hac materia habentur deducta in Martini, feudorum de Rangonibus sub tit. de feudis, disc. 8. nec non sub tit. de fideicommissis in materia majoratum.

Et in his terminis specialibus juris annexi Cathedralitati, ut est jurisdictione & administratione Ecclesiae sede vacante, ut exercitium hujusmodi juris esse possit penes primam Dignitatem, vel alium Capitulum tantum privativè ad alios habetur dec. 194. apud Posth. de manum.

Unde cum in facti specie concurrerent quamplures sententiae arbitrales, necnon concordiae, ac etiam longissima observantia penes sex saeculorum, circa exercitium omnium jurium cathedraliticorum, & metropolitancorum penes istam partem Capituli S. Salvatoris privativè, absque eo quod altera pars S. Mariae unquam in hujusmodi jurebus se ingerisset, cum solum ejus praesentio, in comensibus, & Idcirco posteo etiam aequali jure Cathedralitico, & Capitulari, adhuc improbabile videbatur, ut illa pars, quae per sex pene saecula in hac possessione fuerat privativè ad alteram, ita de facto hujusmodi antiqua possessio privata remaneret, ex dicta juris regula, seu compatibilitate ob distinctionem inter jus habituale, & actuale, seu exercitium, ut supra.

Et quoad praetensam invaliditatem laudiorum ac transactionum, dicebam istum esse punctum petitorii, sub cuius pretextu antiquissimus possessor sex saeculorum spoliari non debeat, quoniam etiam in iis, in quibus ob juris resistitiam regulariter possessio non suffragatur non justificato titulo, adhuc illa operativa est, & mantentionem exigit, quando est temporis valde considerabilis, Capyc. decess. 209. num. 18. Capyc. Latr. consulti. 68. num. 23. Rot. decess. 534. par. 1. divers. num. 2. Add. ad Gregor. decess. 370. & ad Buratt. decess. 131. num. 9.

Verum neque in petitorio hujusmodi defectus aliquam substantiam habere videbatur, Tum ex iis, quae circa compromissa, seu sententias arbitrales, disc. preced. habentur deducta, Tum etiam quia licet vera sit propositio quod dispositio extravag. Ambrosio loco sibi vendicat etiam inter duas Ecclesias, licet ageretur de jurisdictionibus ac iuribus incorporalibus, & per viam transactionis ex deductis in Aerenen. Vicarij coram Orthonobon. inter suas decess. 220. & in eadem 1. Julij 1652. coram Bichio, & habetur actum in eadem causa Aerenen. sub tit. de Jurisd. disc. 24. cum similibus. Nihilominus id rectè procedit, quando agitur inter duas Ecclesias diversas, & diversa Capitula, atque de tollendo ipsum jus uni, illudque transferendo in alterum; Secus autem ubi ipsos jure penes eandem Ecclesiam formalem, idemque Capitulum residentem, agitur de solo exercitio inter

ejusdem Ecclesiae ministros, seu quidem corporis membra; tamquam per speciem cujusdam divisionis; Quia tunc non intrant termini prohibitive alienationis, & successivè non requiruntur solemnitates requiritae per Sacros canones, praesertim per dictam extravagant. Ambrosio, quae neque de tempore aliquorum compromissorum vel transactionum proderat, ad text. in cap. 1. & finali de pactis in sexto. Serraphin. decess. 36. & 161. num. 2. Rot. decess. 218. num. 3. cum sequent. par. 7. recent. decess. 402. num. 1. par. 5. decess. 160. par. 11. & in aliis.

Quo vero ad alteram inspectionem, quod scilicet posito etiam jure cathedralitico, seu metropolitico penes dictam Ecclesiam S. Mariae aequè principaliter concurrentem, juxta sensum decisionum, ad efformandum ipsam Cathedralitatem, seu Metropolitanam. Adhuc tamen ipsam & Canonicis Regularibus apud eam existentibus non concurrenter ad efformandum Capitulum, quod solum resideret penes Dignitates, & Canonicos Saeculares enunciatis in Bulla secularizationis, ita ut istud alium Capitulum S. Mariae esset Collegium regulare existens in ipsa Ecclesia Cathedrali saeculari, ut quid diversum à Capitulo Cathedralis.

In congressibus desuper habitis, aliis hujus partis defensoribus visum fuit istud motivum continere nimis subtile ratiocinium, non de facili recipiendum, quodque solum insistentium esset in jam dicto primo motivo, unde propterea acquiescendo, ut par erat, voto majoris partis, motivum neglectum fuit; Verum nisi propriè paritatis affectio deciperet illud mihi videbatur considerabile, quodque, ut nostri dicere solent, poneret gladium ad radicem, quoniam ita admissis etiam omnibus resolutionibus quoad ipsas Ecclesias honorificentiam & praeminentias in genere, cessabat effectus, dum nil intererat, vel interesset Capitulo saeculari S. Salvatoris, ipsum dicti, ac esse Capitulum eorum Ecclesiae S. Mariae, quodque ista sit quoque Cathedralis, quoties dicitur alterum Capitulum Regulare non esset Capitulum Cathedralis, sed Collegium regulare diversum.

Dicebam igitur, retento themate earumdem decisionum, praesertim perorum 21. Junij 1655. & 6. Martij 1656. coram Bichio, quod illi Canonici, qui exitebant de tempore recuperatae libertatis residentes cum Episcopo apud Ecclesiam S. Mariae & constituentes Capitulum cathedralis, non fuerunt suppressi, ideoque mutata solum localitate materiali, illud Capitulum saeculare, quod ab ipsa Civitatis conversione ad fidem aderat, quodque à dicto anno 1118. usque ad annum 1141. in quo istud Collegium regulare relictum fuit, in seruum natura extitit, esse illud idem quod prius aderat, Et consequenter, dictum Collegium noviter erectum, cujus caput fuit unus ex dictis Canonici antiqui Capituli, fuit corpus omnino diversum, quoniam impossibile est dicere, ut corpus jam creatum, & ab antiquo existens, possit de novo ex integro creatum ex nihilo creari, cum solum in hujusmodi corporibus politicis jam extantibus detur aliqua extensio, vel diminutio circa numerum majorem, vel minorem canonicatum, qui erigantur, vel supprimantur, semper tamen est unum & idem corpus.

Multo magis accedentibus tot aliis circumstantiis, & demum erat saeculare, alterum Regulare, quod implicat, ut in disc. preced.

Secundo ob omnimodam exemptionem & independenciam ab Episcopo, quod istud novum Corpus Regulare in ipsa sui creatione obtinuit, ut etiam disc. preced.

Tertio fortiter, quia ut dictum est, Bulla secularizationis loquens de Ecclesia formalis, & successive de ejus Capitulo etiam formali & in genere, individuat numerum, qualitatem, futuram collationem, aliisque minutis circumstantiis omnium Dignitatum & Canonicorum, quae omnia ad amissum correspondent huic Capitulo S. Salvatoris, nil vero congruit dicto alteri capitulo, seu Collegio, Et demum magni faciendae venit observantia à dicto anno 1141. usque ad praesens, quod nunquam istud Collegium aliquem gessit actum Capitulum cum Episcopo, ut sine Neque è converso Episcopus aliquid gessit, ob quod ipse tantquam caput istos agnosceret in membra, hujus corporis constitutiva, ideoque pro meo iudicio ista veritas videbatur palpari manibus.

Neque novum, vel incongruum est, quod in Ecclesia Cathedrali adesset Collegium inferius ac distinctum à Capitulo, quinimo diversae naturae, eodem modo quo non implicat in Ecclesia saeculari adesse aliquo beneficio regularia, vel è converso in regulari adesse saecularia, juxta ea, quae de Conventu, seu Collegio Regularium existente in Ecclesia fecit

seculari habentur in Romana jurisdictione seu Tituli Cardinalitii sub tit. de jurisdictione disc. 34. Unde videmus quod in Metropolitana Ecclesia Neapolitana adest Collegium Hebdomadiorum erectum pro Ecclesia S. Restitutæ ibidem existente constitutum Capitulum seu corpus distinctum à Capitulo Cathedralis, cuius caput *Camilarca* nuncupatur, reputatur prima dignitate in Collegiata, ut *decif. 99. par. 10. recent.* Et in Ecclesia S. Mariz Majoris Urbis, ultra Capitulum, adfunt duo Collegia distincta cum diversis capitibus in capellis Sixti & Pauli V. ex iis que habentur in *Romana Capelle, seu preeminentiarii sub tit. de jurisdictione disc. 35.* cum similibus.

Atque alius rem assumendo, ultra illam Ecclesiam universalem totius Orbis, cuius Episcopus est Papa tamquam Christi Vicarius & Episcopus Episcoporum Ecclesia Cathedralis Urbis, cujus est particularis Episcopus idem Papa, ut reduplicative constat, *tit. disc. 1.* & alibi frequenter, iuxta tantam opinionem est Basilica Lateranensis, & juxta alteram constitutum ab omnibus Basilicis Patriarchalibus ita simul concurrentibus ad unam Ecclesiam formalem constituendam; Capitulum vero Papæ est Collegium Cardinalium, quod originaliter & in Ecclesia primitiva constituit Clerum seu Capitulum Romanum, deinde vero per eundem Papam ut Patrem, ob Ecclesiam dilationem & negotiorum multiplicatam, admissum etiam fuit ad aliquam participationem administrationis Ecclesie universalis, ex deductis per *Lotter. de Benef. lib. 1. quæ. 8. cum aliis in dicta Romana jurisdictione, seu tituli Cardinalitii, sub tit. de jurisdictione disc. 34.* & in disceptationibus Cardinalis de Albicis de quibus infra in calce. Et tamen tam in dicta Ecclesia Lateranen. quam in aliis Basilicis adfunt Capitula habentia in caput, seu primam dignitatem unius Cardinalibus, Quæ Capitula dici non possunt constituere Capitulum Cathedralis Urbis, utpote constitutum à Collegio Cardinalium, sed necesse est dicendum est quod sunt Collegia inferiora, quorum aliqua sunt secularia, alia vero regularia, ut est in Basilica sancti Pauli existentia in Ecclesia Cathedrali, sed omnino diversa ab ipsius Cathedralis Capitulo, & hic mihi videbatur casus prædictus.

Demum quoad punctum divisionis inter hæc duo Capitula, posito etiam eorum equali jure cathedralico & metropolitico, de quo puncto solum actum fuit in Congregatione particulari ut supra, duo proponebantur modi, unus ex parte Patrentium, qui juxta hujus causæ fatum in reliquis, admissis etiam fuit, equalis scilicet alternationis inter hujusmodi Ecclesias, & Capitula in omnibus functionibus cathedralicis, & metropolitice, ut ita diceretur in futurum occasio discordiarum; Alterum vero ego proponebam ex parte Ecclesie S. Salvatoris, ut suppressis Canonicebus regularibus, illud Collegium quoque secularizaretur, eodem modo quo Clem. VIII. fecit de dicto altero Capitulo, itaque tam materialiter quam formaliter, verè & de facto esset unum & idem Capitulum, ita in solo numero accretum; Atque ne in futurum orirentur controversie, seu continuarentur antiquæ amulationes inter eos, qui essent de una, vel de altera Ecclesia, eodem modo quo in primitiva Ecclesia orta fuerunt inter Christiano dicentes, *ego sum Paulus, ego sum Petrus, ego sum Apollo, ego Christus, & sic divisus est Christus &c.* Quod scilicet omnino tolleretur hæc distinctio, sed omnes Canonice equaliter constituentes Capitulum utriusque Ecclesie, utriusque pariformiter & indistinctè servirent per unum, seu hebdomadas, ita ut nullus dici posset Canonice unius magis, quam alterius Ecclesie.

Ex his autem duobus modis, mihi longe melior videbatur iste secundus, Tum quia esset eradicationis omnium hujusmodi amulationum; que ita in futurum continuabunt peiores; Tum quia nullum continet injustitiam, vel convenientiam clericorum, ut prius continere videatur, quinimò hujus Ecclesie S. Mariz longè majorem honorificentiam, & decorem, ac majorem cultum contineret, quia loco habentium unum Priorem, & tres, vel quatuor Canonicos Regulares, exiunt Conventum constituentes, ita quæ servitio addictos habet omnes dignitates, & Canonicos ad eum numerosos, & qualitates.

Econverso autem hujusmodi divisio collegiativa, seu in stripes per unum, mihi injusta, & incongrua videbatur, ita enim datur, quod ille frater quem incerrum est an sit talis, & qui ex quadam juris subtilitate talis declaratus est, nunquam possidet partem hereditariam, ita constituitur corpus æquale alteri constituto ex pluribus fratribus, indubitaram habentibus filiationem, ac partem hereditariam per

longissima tempora pacifice, ac privative possidentibus, qualis proprie videbatur casus. Et sic iniquitas est manifesta contra naturam divisionis, qui conaturalis est equalitas, ita ut inæqualis detegatur refectionem pati debeat, ex deductis *decif. 600. par. 5. recent.* & in terminis spiritualibus habetur in *Novariens. divisioni Parochialium sub tit. de Parochiis.*

Prout contra omnem decorem, & convenientiam videtur, ut ille cathedralicus, & metropolitico functiones primariæ, quæ spatio sex seculorum in adeo sumptuoso, & magnifico Templo fieri consueverunt per Archiepiscopum, cum adeo numerofo, & qualitate Capitulo, ita fierent in adeo magis angusta, & depressa Ecclesia, & cum sola assistentia modici numeri Regularium. Quoque Sede vacante parvus Conventus Regularis, & accephalus non habens connexionem cum aliqua Religione in universum, regere, & administrare deberet tam diocesim, quam provinciam, cum plerisque aliis inconvenientibus deductis in quodam discursu desuper materna lingua, seu Italico idiomate edito.

Aliqui de Congregatione in hujusmodi rationibus non immotantes, juxta consuetum modernum deplorabilem abutsum, captivarunt intellectum cum sola auctoritate speciali perhibentes in contrarium deducta *Vamelfi. com. 10. lib. 1. conf. Canon.* ubi ita putat componendam esse consimilem controversiam inter quamdam Ecclesiam Collegiatam secularem & Monasterium Regularium, attestando ita servatim Ecclesiam Cathedralis Parisien. & Ecclesiam Canonorum Regularium Sanctæ Genovefæ.

Alii verò difficultatem habebant in secularizatione prædicta, ex eo fundamentum, quod iussu Regularium concedenda non est nisi, vel de ipsorum consensu, vel in penam ob relaxationem discipline regularis, quorum neutrum in presenti verificabatur.

Nullum verò ex his motivis mihi videbatur probabile, non quidem hoc fecundum, cum dicta conclusio procedat, quando ex hujusmodi suppressione præjudicium, vel injuria resistat universæ Religioni, que se offerret malo occurrente cum restitutione discipline, in quibus terminis loquuntur DD. de materia agentes, de quibus apud Fagnan. in *cap. in quatuor, de Reliquiis domibus, & in cap. velatum, ne clericis, vel Monachis, & habetur etiam in Majoribus, sub tit. de Regularibus.* Quæ ratio non erat ad rem adaptabilis, quoniam licet isti Canonice profiterentur Regulam S. Augustini, tamen cum illa Religione in universum non connectebant non habentes Generalem, vel Provincialem, alioque Visitatores, vel Superiores, unde dicebam ex hoc solum ad hujusmodi suppressionem deveniendum esse. Si enim Sedes Apostolica adeo sollicita fuit sub Innocentio X. suppressendi parvos Conventus quoniamvis cum universa Religione connectentes sub Generali, Provincialibus, alioque Superioribus, & Visitatoribus, multo magis id faciendum erat de isto parvo Conventu accephalo.

Quo verò ad alterum fundamentum deductum ex auctoritate *Vamelfi dicto conf. 10.* dicebam prolium errorem videri deservire auctoritati hujus Doctoris, utpote pecunia, vel clientis oportunitati interveniens, atque five ex malitia, five ex imperitia ita respondens, cum manifestis æquivocis, & erroribus facti, & juris.

Causa enim *Vamelfi* est, quod cum in eodem loco adessent duæ Ecclesie Collegiatæ, una secularis altera Regularis, atque Regularisatione antiquitatis, vel privilegii præcederet secularem, five inter eas servaretur alternativam. Cum dicta Collegiata secularis esset, hæc esset Cathedralis, subdit ipse, quod ob clausulam sine præjudicio, in hujusmodi erectione contentam, & ob regulam de *terto tertio questio non tolen.* non dicitur per hujusmodi erectionem innovatus antiquus status, neque præjudicatum dicto Collegio Regulari.

Hoc autem est assumptum omnino falsum, ex iis que in hoc proposito habentur infra in *Mellanens. erectionis Collegiate hoc eodem tit. disc. 9.* ubi de conclusionibus ad rem facientibus, & sic manifestus est hujus Auctoris error in jure; Magisque manifestus est alter error in facto circa exemplum Cathedralis Parisien. & Ecclesie S. Genovefæ, quoniam istud Monasterium Regulare, nullam nec quidem imaginabilem habet præsentionem Cathedralitatis, vel præcedentiæ cum Ecclesia Metropolitana ejusque Capitulo, sed quia in ea Ecclesia Regulari Canonico rum Lateranensium asservantur reliquæ præfate Sanctæ Genovefæ, illius Civitatis præcipue Patronæ, quas urgentibus necessitatibus, pro illius populi devotione ad implorandum divinum auxilium, consuetum est processionaliter deferri; Idcirco consuetudo induxit in hujusmodi processionalibus, præcedente universo clero

clero regulari, & seculari juxta ordinem ceremonialis etiam ipso Archiepiscopo, deferri, & associari ipsas reliquias à præfatis Canonice Regularibus tanquam ministris, & custodiis, unde propterea apud ignarum vulgus videtur, quod isti præcedant etiam Capitulum Cathedralis, sed est æquivoce ementiam clarum, quoniam iste locus non occupatur jure præminentialis, & ratione præcedens, sed jure ministerii, & custodiæ reliquiarum, eodem modo, quo videmus in consimilibus processionalibus, etiam per consuetudines secularem post universum clerum, ac etiam Episcopum, deferri sacras imagines, vel reliquias, quoniam exinde inferri non potest ad præcedentiam, ideoque error istius consuetudinis remanet manifestus; Atque exinde docemur, quantum deferendum sit in judicando auctoritati hujusmodi Doctorum ad pecuniam, vel affectionem, & pro sola causatione opportunitate consensum, non curando veritatem, contra quam, seu propriam opinionem sæpius responderi solet; quod cessante mendacio facti, & super iis, que consunt in solo puncto juris, non videtur prohibendum, ut Curia, ac totius Orbis præxit docet, non indetamen hæc responsa facere debent auctoritates, atque hic est unus de magnis erroribus, & abusus nostri sæculi.

BURGEN. ERECTIONIS
CATHEDRALIS,
AD PETITIONEM REGIS
CATHOLICI
PRO ECCLESIA COLLEGIATA
OPPIDI

S. ANDRÆ, seu SANTANDER.

Causa disputata in S. Congregatione Consistoriali, ubi pendet.

De divisione alicujus territorii, vel Diocesis ob ejus amplitudinem, & populorum incommoditatem. Ac de erectione novæ Cathedralis, Et de causis, seu requisitis ad id necessariis, & quorum oppositio in proposito attendenda sit.

S U M M A R I U M.

- 1 Facti series.
- 2 De requisitis necessariis pro erectione novæ Cathedralis cum dismembratione alterius Diocesis.
- 3 De novis erectionibus, & divisionibus factis.
- 4 Dicitur ista materia arbitraria.
- 5 Quomodo hoc arbitrium sit regulandum.
- 6 Novæ regionis an sit attendenda.
- 7 De Episcopatus provincia Baren.
- 8 Non habetur respectus, ne minuatur divitiæ, sed ne prima Ecclesia depauperetur.
- 9 De statu in quo remaneret Ecclesia antiqua.
- 10 De statu Ecclesie novæ.
- 11 Capitulum Cathedralis est interessatum in causa Ecclesie.
- 12 In gratias de sinuatoribus, ut sunt erectiones, necessaria non est derogatio juri tertii.
- 13 An Capitulum sit cisandum in alienatione bonorum Ecclesie.
- 14 In novis erectionibus Cathedralium satis attenditur persona, qua illam petit.
- 15 Principii voluntas, seu consensus, an in hac materia attendatur.
- 16 Referuntur casus, in quo novæ erectio in Cathedralium jure denegata fuit.

D I S C. VI.

Cum ob magnam Diocesis Burgens. amplitudinem, ac itineris asperitatem, quæ termini tam in latitudine, quam in longitudine sunt miliarium circiter 160. & quod magis, inter locum Cathedralis, ubi residet Archiepiscopus cum Tribunali, & alioque remotam partem Diocesis existunt, ad ortus Maris Oceani, asperi intermedium montes, ac flumina, unde pro majori parte animi durissimum fatigæ periculosum esset iter, comperit esse dictam remotam diocesis partem ferè omnino Pastore destitutam esse, unde propterea tam circa animalium curam, & Sacramentorum administrationem, quam circa Ecclesiarum cultum, & Ecclesiasticam disciplinam, clericorumque vitam, & mores multa resultant inconvenientia, eo magis considerabilia, quia in Oppido S. Andree alias S. Ander notabilis ad eum portus ma-

ris Oceani, unde frequens est commercium Anglorum, Hollandensium, aliorumque hæreticorum occasione navigationis Indiarum; Hinc proinde Rex Catholicus, prævio plurium annorum maturo, & diligenti negotii examine in ejus consiliis, habitis etiam discept. pluribus relationibus ab Archiepiscopo pro tempore, aliisque gravibus Prælati, & viris Ecclesiasticis, determinavit supplicare Sedem Apostolicam pro dictæ diocesis divisione, cum erectione novæ Cathedralis in Ecclesia Collegiata dicti Oppidi Sancti Andree, vulgò *Santander*, assignando pro diocesi dictam remotam partem versus Oceanum à reliqua diocesi per dictos arietos montes interfectam, Remissioque negotio de more Sacre Congregationis Concistorialis, cum se opponeret ejus interesse Capitulum ipsius Ecclesie Metropolitanæ Burgen. atque pete ejus Agentes, & defensores controverterentur illa facti circumstantiæ, quæ supponebantur incontrovertibiles, & notoriæ, idcirco per eandem Congregationem commissæ fuerunt Nuncio Hispaniarum probationes, quibus factis, & notariæ, atque ad Curiam delatis, assumptaque disputatione super puncto an constaret de requisitis, ac justis, & sufficientibus causis dictæ dismembrationis, ac erectionis respectivè.

Scribens tanquam ordinarius Advocatus Regis, sub cuius nomine causa tractabatur, tres constituendo inspectiones. Unam in puncto juris in genere super requisitis, ac justis causis, ex quibus Sedes Apostolica de congruo debet hujusmodi precibus annuere, Alteram facti & applicationis, an scilicet in casu, de quo agitur, concurrerent dicta requisita; Et tertiam super prætenso interesse Capituli oppositoris, an scilicet illud in proposito esset considerabile.

Quoad primam, juxta dispositionem *Extravag. Saluatoris*, editæ occasione dismembrationis diocesis Tolosanae per *Joannem XXII.* in alias quatuor Cathedralis divisæ, & quæ est hujus materie norma, & magistra, Triam requisita, ex quibus iusta causa resultat; Primum, ac præcipuum consistit in amplitudine diocesis, ita ut (sunt verba præfata extravaganantis) unus pastor singularum vultus impicere nequeat, aliasque partes boni pastoris implere, quoadque durum sit; atque difficile pro talem latam dispartiam diocesim ad unum tantum a personis Ecclesiasticis, & mundanis recursum haberi. Alterum est, ut locus, in quo faciendæ esset nova erectio, sit talis quod decenter in eo Cathedralis collocetur, ita ut Episcopalis dignitas non vilescat tam in qualitate materialis loci, quam in redditu, & provisione novi Episcopi, ac etiam in populo & diocesi.

Et tertium, ut antiqua Ecclesia notabiliter præjudicata non remaneat, tam in redditu, quam in populo, ita ut ejus dignitas nimiam non patitur diminutionem, ut post Gloss. Hostien. Zabell. Ancharan. & alios antiquiores in *cap. sicur unire, de excessibus Prelatorum*, & alibi habetur apud Rebuff. in *praxi benefical. tit. de erectione Cathedralium, nu. 2. cum seq.* Mandol. in *tract. de Signatura Gratia*, §. *erectiones*, bene & late de materia *Lotter. de Benef. lib. 1. qu. 11. per tot.* Solorz. de *jure Indiarum, tom. 2. lib. 3. c. 5.* Moderni Frances in *tract. de Ecclesia Cathedrali, cap. 6. per tot.*

Quibus causis acceptentibus, mos est Apostolicæ Sedis hujusmodi divisiones, ac respectivè novas erectiones facere, ut ex eadem *Extravag. Saluatoris* constat factum esse per *Joannem XXII.* de diocesi Tolosana in quatuor alias Cathedralis divisæ. Et per *Paulum II.* de diocesi *Mediolanens.* in Flandria divisæ in undecim alios Episcopatus. Quod frequentius præcari vidimus in Italia, in novis erectionibus etiam moderno tempore sequitis quando magis circumspicè in materia proceditur novatum scilicet Cathedralium Ripan. sub *Pio V. Montis Alti*, & *S. Severini*, & *T. Astartini* sub *Sixto V. Urbanien.* sub *Urbano VIII.* neglectis exemplis antiquioris temporis, quando magis adeo Sedes in hac materia se facilem reddidit; Deducendo quoque in eadem Hispania exemplum pariter modernum, & sæculi currentis novæ erectionis Ecclesie *Valisoleranae* prævia dismembratione aliquorum locorum respectivè à Diocesisbus *Salamantini. Palentin. & Osomen.*

Quo verò ad secundam inspectionem facti, seu applicationis, profertur loqui, non more Advocati, sed cum sensu veritatis, dicebam desuper certam, ac uniformem regulam, seu decisionem generalem tradi non posse, cum dicatur materia arbitraria, ut *ex glo. in cap. finali Bo. dist. 11.* & aliis advertunt *Menoch. de arbitrar. casu 497.* Frances *d. tract. de Ecclesia Cathedrali, cap. 6. num. 2.* Hoc autem arbitrium non ubique pariformiter interponendum est, sed juxta singulorum casuum particulares, ac individuas circumstantias, ex quibus, adinstar eorum, quæ sub tit. de *faciendis commissis*, & alibi frequenter in arbitrariis habetur, sepe contingit, aliquas

quas causas in uno casu fufficere, in altero vero, eandem ac longe majores, esse omnino insufficientes.

Potissimum, vero inspecta consuetudine regionis, & provinciae, si enim frequentius dioceses sunt nimis amplae, ita ut alias diviso, seu diminutio. Episcopalis dignitatis exillimationi praedictae potest, tunc magis circumspicere procedendum est, secus si converso, ut est in Italia, ubi praesertim in Regno Neapolitano, majori parti Episcoporum potius congruit titulus parochorum, seu plebanorum usum pontificalium habentium; Ideoque scribens pariter in eadem Congregatione, tanquam Regius Advocatus pro nova erectione Ecclesiae Collegiatae *Altamura Nullius Provinciae Baren. de Jurepatronatus Regio*, cum tota diocesis consistere deberet in ipso oppido *Civitate*, nuncupato, quod S. Congregationi incongruum videbatur, dicebam in hoc deferendum esse moribus regionis, seu provinciae, in qua ultra duos Archiepiscopatus *Baren. & Tranen.* satis exiguum diocesim habentes, adfuit duodecim Episcopatus, nempe *Andriensis, Bituntin. Bituntin. Conversan. Gravinan. Juvenacen. Melphitan. Minervin. Monopolitan. Polignan. Ruben. & Vigilien.* ex quibus unus tantum nempe *Conversan.* aliquam pariter exiguum diocesim habet, reliqui vero nullam, sed omnes consistunt in ipsiusmet Civitatibus, quarum major pars, neque dimidiam, ac aliquae neque tertiam, & respectively quartam partem habent, tam in numero, quam in qualitate populi, quo illud Oppidum ditatum est, unde propterea figuram faceret unus ex primariis Episcopatibus in hac regione; In altera vero regione, in qua Episcopatus sunt amplii, absque dubio esset Episcopatus nimium exiguis, ac omnino incongruis, ideoque regula pendet a qualitate, & moribus provinciarum, seu regionum.

Admittendam igitur diversos esse mores Hispaniae, ubi est conversio dioceses frequentius sunt amplissima, atque Ecclesiae Cathedralis distincta, & consequenter Episcopi sunt in majori exillimatione, Sed stante magna amplitudine hujus diocesis, adhaec, cum sensu etiam veritatis, credebam ita utramque Ecclesiam remanere satis bene provisionam, tam in populo, quam in redditu, quoniam antiqua diocesis, facta separatione hujus partis remotae, a natura quodammodo per dictam montium interfectionem divisae, adhuc remaneret in longitudine & latitudine respectively miliarium 700. & ultra, cum locis, seu parochiis 1207. & sic etiam esset de amplioribus diocesis, quae sunt in Orbe Catholico, & in ipsamet Hispania, ita ut adhuc remaneret major instigens, & celeberrima diocesis *Toletana*, quae minorem habet districum, seu territorii ambitum, solumque parochias 802. licet oppidum *Martini*, ob residentiam Regis ejusque Curiae, hujusmodi diocesim satis qualificet, Unde in populo, & territorio remaneret adhuc ampla & bene provisiva, prout etiam in redditu, qui non obstante hujusmodi dismembratione supponitur scilicet 30. m. ideoque aliqua diminutio summae majoris, solum praedictae videretur majori ditioni, per factos canones non considerata, cum spectetur solum, ne sequatur depauperatio, ob quam proportionaliter, & respectively, attentata qualitate Ecclesiae, & more regionis, dignitas non vilescat.

Atque propterea primum & tertium requisitum dictae *extravagantis Salvator*, absque dubio verificabantur, Primum scilicet nimiae amplitudinis diocesis, ac asperi, & incommodi itineris, unde verificatur, quod pastor singulorum vultus respicere nequeat, atque durum & difficile sit ad eum recurrere haberi; Et tertium congruae provisionis, ita ut si fieret proportio peraequatio diocesis *Tolesanae*, per dictam *extravagantem* divisae in quatuor, ac etiam diocesis *Melitanensis*, cum magno fidei Catholicae profectu divisa in undecim, constaret hanc esse magis provisionatam divisionem.

Secundum requisitum qualitatibus loci, in quo facienda est erectio, pariter satis bene verificari videbatur; Tum ob Ecclesiam materialis nobilitatem, & sumptuosam structuram; Tum ob ipsius Oppidii qualitatem. Civitatem congruam, in numero Ecclesiarum, Monasteriorum, populo, redditibus, & amplitudine territorii, ita ut in Italia esset Ecclesia de primariis, & Cardinalitibus, et in Hispania, si non esset primi ordinis, neque inferioris sed medii, cum in facto doceretur, quamplures adesse Ecclesias Cathedralis, tam in redditu, quam in amplitudine diocesis, ac loco residentiae, aliisque qualitatibus longe inferioris, quia diocesis esset in longitudine, & latitudine miliarium circiter 60. cum locis seu parochiis 450. & redditu fuorum circiter 10. m.

Demum quoad tertiam inspectionem interesse Capituli oppositoris, dicebam illud dupliciter considerari posse, Primo generaliter pro jurebus Ecclesiae in universum, in cujus

praesentibus, ac jurisdictionibus, etiam Capitulum dicitur interessatum tanquam constitutum unius corporis cum Episcopo, ad quem effectum citari debet, seu legitimam personam habet stanti in iudicio tanquam legitimus defensor, juxta decisionem in *Montisrastris jurisdictionibus coram Penia inter suas dec. 1233. n. 9. aliam 118. n. 4. p. 1. rec. cum aliis in Trifolien. jurisdictionibus. & in Conversana disc. 2. & 22. sub tit. de jurisdictione*; Et tunc illud dicitur interesse generale, ac remotum, quod in proposito, concurrerentibus suis requisitis non attenditur, quoniam hujusmodi erectiones, reputantur in jure gratiae perneceffe, & de sui natura praedicta, ideoque impossibile est dare erectionem novae Cathedralis perneceffe supponentem dismembrationem partis territorii ab una, vel pluribus adjacentibus Cathedralibus, sine istam

praedictam, & consequenter receptam conclusionem habemus, quod in regulam gratis necessaria non est derogatio juris tertii, vel regulae de jure quaestio &c. *Seraph. dec. 1445. n. 4. & 5. Burat. dec. 193. in fin. Adde. ad eum, dec. 576. nu. 13. & in Massanen. erectionis Collegiatae hoc tit. disc. 9.*

Ac etiam quia, cum hoc interesse sit accessorium, & remotum, receptum quoque habemus, quod etiam in alienationibus, vel dismembrationibus bonorum Ecclesiae faciendis in executionem beneplaciti Apostolici, quamvis adfuerit clausula *vocandi vocandi*, opus non est citare Capitulum, *Martin. Andr. dec. 54. n. 17. Seraphin. dec. 338. n. 3. dec. 260. nu. 6. p. 4. rec. tom. 2. 590. n. 10. p. 5. 222. n. 11. p. 7. & frequenter glossa in c. ad audientiam secundum verbo indulgemus de Eccles. dedicac. Bald. in c. cum olim de consuetud. nu. 2.*

Alterum esse potest interesse proximum & particulare, seu verius burfale, quia nempe ita redditus praebendatum, vel distributionum diminuerentur ob diminutionem decimarum, aliorumque jurium ex lege diocelana resultantium, de quibus Capitulum participare, ut frequentissimum est in Hispania, ex deductis in sua materia *sub tit. de Decimis*, & super hoc intrat eadem proportio, quae dicta sunt circa tertium requisitum, ut scilicet antiqua Ecclesia non remaneret notabiliter depauperata, ita ut ejus dignitas vilesceret, quod ex hoc respicit Episcopum ac Capitulum, cum ab utroque ipsa Ecclesia representetur; Sed ut dictum est, non attenditur diminutio ditionis, & superfluum redditum, sed inspicitur, an sequatur depauperatio, cum alias ut supra, impracticabiles essent hujusmodi novae erectiones sine aliquo interesse, & praedictio antiquae Ecclesiae, a qua fit dismembratio.

Satis quoque considerandum in proposito dicebam eam circumstantiam personae, hujusmodi novam erectionem, ac respectively divisionem petentis, quod scilicet non essent ipsi Oppidani, qui id petent ex causa mutationis, vel ambitionis, & ad effugiendam subjectionem alteri Ecclesiae juxta casum *Aceren.* de quo proxime infra, five alterum, de quo supra in *Syppontina*, disc. 2. fed ad instantiam Regis, aliud interesse non habentis, nisi illud salutis populi, & sic enim aliquorum sensus est, Principis se opponente, ad hujusmodi dismembrationes, & respectively erectiones procedendum non esse, quasi quod in proposito ejus placito, & voluntati deferendum sit, quod tamen minus verum esse, late probat *Lotter. de qn. 1. lib. 1. n. 58. cum sequent.* Multo magis per argumentum a contrario, ubi cum iustis causis, & iudiciali requisitis, concurrat etiam voluntas Principis supplicantis. Attento praesertim stylo Sedis Apostolicae, ita concedendi hujusmodi gratias, quae sunt de majoribus, ut advertitur in *Urbinate. juris metropolitanici disc. 1. hoc eod. tit.*

Fortius quia Rex est patronus hujus Ecclesiae *Burgen.* unde verisimiliter ejus antiquum dignitatem minus non pateretur; Et magis, quia vel pro dotanda nova Ecclesia, vel pro aliqua recompensa praestanda antiquae, offert praestare consensum subiectivae unioni aliquarum Abbatiarum, seu Beneficiorum de ejus jurepatronatus, ac etiam in perpetuum abstinere a gravando personibus, seu verisus a supplicando Pape, ne istam Ecclesiam gravet in summa scilicet 5. m. minus quam esset solitum, Unde propterea ista facti sentie retenta, cum sensu etiam veritatis, ita precibus annuendum videbatur; Verum post hae scripta negotium faciem omnino immutavit, Quoniam mortuo Rege Philippo IV. *Burgen.* curavit obtinere a Regina Regegenti declarationem neutralitatis, Ac etiam Archiepiscopus, qui prius assensum dederat, omnino dissentiri professus est, atque datus Sac. Congregationi omnia dicta facti praesupposita nullam habere subsistentiam, Talia enim sunt causarum fata, in quibus oportunitates satis profunt, & nocent, adhuc tamen negotium pendet, Ita vero facti, & circumstantiarum diversificatio impedit, ne iudicium de super veritate efformari valeat cum sit punctus facti, & non juris.

Uterque contentis in hoc discursu, & ea, in eodem casu praedicta, videnda sunt ea, quae habentur infra, disc. 50. edito occasione novarum disputationum, quae postmodum habitae fuerunt.

AMPURIEN. ET CIVITATENS. UNIONIS CATHEDRALIUM PRO CLERO ET DIOECESI CIVITATENS. CUM CAPITULO AMPURIEN.

DISCURSUS PRO DIRECTIONE IN CONGRESSU.

De unione duarum Cathedralium, seu Episcopatum, quando dicitur aequae principaliter, ita ut utraque retineat ejus praesentibus, & jurisdictionibus, vel potius una dicatur alteri unita accessorie, & subiective; Et quatenus ab initio sit aequae principaliter, aut tractu temporis per observantiam effici valeat subiectiva. Et de effectibus ex una, vel altera specie unionis resultantibus, praesertim, An clerus unius diocesis evocari possit ad Synodum, quae in altera per Episcopum celebratur; Et Sede vacante, quatenus unius Capitulum actualiter dissolutum sit, & non extiter, An deputatio Vicarii aliorumque officialium spectet ad Capitulum alterius, vel potius ad Metropolitanum, Et de aliis effectibus ex una, vel altera specie unionis resultantibus.

Econ-

S U M M A R I U M.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Decisiones, quod clerici unius diocesis tenentur accedere ad synodum celebrandam in altera diocesi unita.*
- 3 *Decisiones decernentes Capitulum deputandi Vicarium Sede vacante etiam in altera diocesi unita.*
- 4 *Quod Capitulum Cathedralis possit prohibere alicui Collegio, ne Capituli nomen assumat.*
- 5 *An & quando Capitulum Cathedralis, vel ejus Canonici competat praesentia in Ecclesia Collegiata, vel Parochiali supra ipsius Ecclesiae Collegium, vel Rectorem.*
- 6 *Quando duae Ecclesiae Cathedralis unum aequae principaliter, tunc retinent suas praesentibus, & iura omnino distincta.*
- 7 *Decisiones Rota sum praesupponenda, & non revocantur incidenter.*
- 8 *De punctis, seu inspectionibus controversis.*
- 9 *Quando dicitur constare, quod unio sit aequae principaliter.*
- 10 *Unio in dubio praesentibus potius aequae principaliter, praesertim in Cathedralibus, & de ratione.*
- 11 *Quando unio est subiectiva, Ecclesia unita extinguitur, & fit praedictum alterius.*
- 12 *Quando est aequae principaliter facilius probatur, secus contra.*
- 13 *Decisiones Rota non attenduntur in iis, quae dicuntur incidenter.*
- 14 *Per defectum actualem Canonicorum non cessat Cathedralis, vel Collegiata.*
- 15 *De Ecclesiis Cathedralibus, vel earum Civitatibus, quae actu non extant.*
- 16 *Non incongruit beneficia unius diocesis uniti illi alterius.*
- 17 *Ad solum Papam pertinet territoria dividere & unire, & Ecclesias Cathedralis erigere, vel supprimere, & quomodo fiat.*
- 18 *Observantia Cancellariae, vel Concistorii in hoc satis deferenda.*
- 19 *Concesso quando non attendatur.*
- 20 *Sepe utraque Ecclesia unita sub unius tantum nomine enunciari solet.*
- 21 *Episcopus duarum diocesis potest in una Tribunal erigere, & subditos alterius diocesis ad se advocare, ac etiam ad synodum convocare.*
- 22 *Conventus ad Parochiales unius Diocesis coram examinatoribus synodalibus alterius diocesis unitae non valet.*
- 23 *Quando duae diocesis sunt aequae principaliter unitae, sede vacante, quolibet Capitulum deputat sum Vicarium.*
- 24 *Quid ubi in una diocesi de facto non adest Capitulum actualem Cathedralis.*
- 25 *Capitulo negligente infra octo dies deputare Vicarium, transferri potestas ad Metropolitanum, vel Episcopum antiquiorem.*
- 26 *De eodem casu, de quo num. 24.*
- 27 *An in hac materia operetur observantiam, vel detur praescriptio favore Capituli alterius diocesis.*
- 28 *Ob decretum irritans contentum in confirmatione Concilii Tridentini non datur contra ejus dispositionem praescriptio, vel consuetudo.*
- 29 *Negligentia praedecessorum non praedicta successoribus venientibus jure suo.*
- 30 *De aliis inspectionibus remissive.*

D I S C. VII.

Ad preces Catholici Regis Ferdinandus de Aragonia, Julius II. ex causa tenuitatis reddituum, Ecclesias Cathedralis Ampuriens. & Civitaten. infimul adjacentes, quarum singulae tunc proprium Episcopum habebant, infimul univit, sub ea lege, ut uno dictorum Episcoporum prius cedente, vel decedente, superfluis utriusque Episcopos remaneret, atque ita in futurum utraque Ecclesia sui unius Episcopi regimine continuata deberet, absque jure utriusque Ecclesiae lesione, quodque titulum, seu primam nuncupationem in actibus accipere deberet ab illa Ecclesia, in qua respectively eum residere contingeret, & sic ubi in Ampuriens. diceretur Ampuriens. & Civitaten. & converso ubi in Civitaten. diceretur Civitaten. & Ampuriens. Cum autem, dicta unio effectum sortita, tractu temporis casus dederit, ipsam Civitatem, ubi sita est Cathedralis *Civitaten.* vel disruptam, vel nimium deterioratam esse nimiumque diminutos esse redditus illorum canonicatum, Hinc sequentium est, quod illi desierint providere ob earentiam impetrantium, unde propterea retulavit quod quamvis ipsa antiqua Eccle-

Ecclesia Cathedralis materiali adfit, Capitulum tamen actuale a longo tempore defecit, atque Capitulum alterius Ecclesie Ampuriensis etiam in ista diecesi, perinde ac si effecta esset unica propria, sede vacante & plena, ejus praeeminentias & jurisdictiones Capitulo Cathedralis de jure vel ex sac. Conc. Trid. competentes exercere consuevit, Nec non pleraque beneficia, ac etiam dignitates dicte Ecclesie & diecesis Civitatis, aliquibus dignitatibus, vel canonicatibus praefata Ampuriensis, Apostolica, vel respectiva ordinaria auctoritate in tempora unita fuerit, Cumque Ecclesia major oppidi, nuncupati del Tempio, quod ex populo dicte antiquae Civitatis, vel constructum vel adandum fuerit, moderno tempore sub Gregorio XV. Apostolica auctoritate sub narrativa, quod esset de diecesi Ampuriensis, erecta essent in Collegiatam, tractu temporis istud Collegium praetendens subrogatum esse loco antiqui Capituli Civitatis, ac non esse de diecesi Ampuriensis, nullamque subjectionem illi Capitulo debere, removere cepit accedere ad Synodum ab Episcopo in Ecclesia Ampuriensi celebrandam, quod dedit causam liti introductae in Rota coram Melio, atque Episcopo intentante interdictionem possessionum retinendam, pro eo responsum fuit sub diebus 22. Junii 1642. 29. Maii 1643. & 13. Februarii 1647. quarum duae priores decisiones sunt impressae par. 9. recent. decisi. 103. & 191. Deinde alia exorta est iis super Archiepiscopatu prima dignitate ejusdem Ecclesie inter Civitatem, impetrantem, ac idem Capitulum Ampuriense, cum quo unitum fuit: Et introducta pariter causa in Rota coram Cerro, duae praedictae resolutiones impetrant favorabiles sub diebus 24. Martii. & 3. Julii 1645. quae sunt impressae post Dianam resol. Moral. par. 8. In secunda vero instantia coram Bichio diversimode ad favorem Capituli decisum fuit sub diebus 14. Decembris 1646. & 26. Novembris 1649. quarum decisionum prima est impressa 433. par. 9. & altera 354. par. 10. rec.

Sequuta vero vacatione Sedis per obitum, vel translationem Episcopi Capitulum dicte Collegiate tenuit obedire Vicario deputato per Capitulum Ampuriense, sed ad formam sac. Conc. Trid. sess. 24. de reform. cap. 16. proprium Vicarium pro diecesi Civitatis, deputavit, Unde introducta etiam causa in Rota coram eodem Melio, pariter in possessione retinenda, & successive super declaratoria ob non partionem, quinque praedictae decisiones Capituli Ampuriensis, favorabiles sub diebus 19. Januarii 1646. 22. Junii 1648. 20. Octobris 1649. 13. Januarii & 13. Maji 1651. quarum prima est impressa post Dianam, dicta par. 8. duae sequentes sunt in parte 10. recent. dec. 227. & 347. duae posteriores in parte 11. decisi. 105. & 376. Atque initio hujus introductionis liti in Rota, post editam primam resolutionem ad favorem Capituli Ampuriensis, ab isto coram eodem Melio introducta fuit alia causa super jure prohibendi dicto Collegio, ne nuncupationem, seu nomen Capituli Civitatis, assumeret, vel uteretur, atque sub intulazione Ampuriensis, & Civitatis, denominationis Canonicoorum sub die 20. Aprilis 1646. resolutio pariter Capitulo Ampuriensi, favorabilis prodiit, super dicta prohibitione, quae decisio hucusque non habetur in voluminibus impressis, Omnes tamen decisiones praedictae pro majori parte proderunt ipso Capitulo Ampuriensi, tantum informante, quoniam dictum Collegium, vel ob paupertatem, vel ex alio accidenti solitum est, adinstar solis de mense Martii, multa excitare & promoveri, sed non prosequi, neque opportune resolutiones obtinere.

Provisi deinde Ecclesia de novo Episcopo, circa annum 1658. alia exorta est controversia praecedentia inter dictum Collegium & Canonicos Capituli Ampuriensis qui Episcopum in visitatione ad praescriptum Sac. Conc. Trid. afficiantur, Et introducta etiam super hoc causa in Rotam coram eodem Melio, sub intulazione causa Ampuriensis, & Civitatis, praecedentia sub die 28. Novembris 1659. prodiit resolutio favorabilis etiam Capitulo Ampuriensi, super ejus canonicorum praecedentia supra dictum Collegium etiam in propria Ecclesia, sed reposita causa, sub die 19. Aprilis 1660. dicta resolutio moderata, seu declarata fuit, quod scilicet dicta praecedentia debita esset Capitulo Cathedralis, quando collegialiter & in figura Capituli in ista Ecclesia Collegiate intervenire, secus autem respectu Canonicoorum singularium ex iis, quae in dicta causa habentur tractata infra, hoc eodem tit. disc. 17.

Me autem in ista loca causa praecedentia scribente, pro dicto Collegio de Templo, quod perpetuam succumbentiam passum fuerat, in disputationibus desuper habitis, non solum insistebam in dicta distinctione, quam secundo loco

Rota agnovit & probavit, inter casum, in quo intervenit Capitulum Cathedralis collegialiter, ac alterum intervenit aliquorum Canonicoorum singularium, sed negabam quoque appellationem primae partis distinctionis ad factum, ex eo quod cum ista esset duae Cathedralis, & diecesis aequae principaliter unitae, casus uniois species operatur, ut excepta persona Episcopi, qui est utriusque unicus sponsus & Praelatus, in reliquis omnibus abique dubio qualibet retinetur primatum suum, siquae iura, abique eo quod una miscetur cum altera, perinde ac si essent vere & realiter distinctae, ex deductis per Mandos. conf. 27. quod reputatur in materia magistratus, ubi agit de Ecclesiis Brundusini & Utrian. tunc infimul unitis, Gratian. discip. 895. ubi de Ecclesiis Sulmonen. & Tolosan. Cavalot. decisi. 330. ubi de Ecclesiis Paderbini. & Talsanen. in Frequentina nullitatis conclusio 13. Junii 1635. Coccino, ubi de Ecclesiis Avellin. & Frequentin. & passim quia est principium absolutum non negatur in Marianen. Accien. coram Rojas inter suas decisi. 423. & in eadem cor. Corrado & Bichio. decisi. 108. & 221. par. 11. rec.

Unde propterea dicebam, quod ubi etiam ipsam Capitulum Ampuriense collegialiter, seu capitulariter in illa Ecclesia Collegiata, vel in aliis hujus diecesis Civitatis, Ecclesie interveniret, dictam praecedentiam, aliaque praeminentias capitulares praetendere non possent, quia in illa diecesi tantquam omnino diversa, nullam gerit personam, vel facti figuram Capituli, sed censeri debet jure meri privati, Verum in praedictis decisionibus, occasione praesentium deputationis Vicarii sede vacante, magis vero in illis Archiepiscopatu supponitur, seu enunciatur istam Ecclesiam Civitatis, subiectivae unitae alicui Ampuriensi, quique partem & membrum factam esse, atque in concussio Rota sylus est praesupponendi decisiones super aliis duabus editis, in disputatione, quae habetur super dubio diverso, & non revocandi incidenter decisiones, sed cum particulari disputatione, an sit standum, vel recedendum a decisis, Idcirco dicto praesupposito retento istud motivum quamvis verum & solidum, ex dicta ratione rejectum fuit, ut patet ex decisionibus editis in dicta causa praecedentia; Unde propterea ego consuli agentibus pro dicto Capitulo Collegiatae, ac relicto clero sibi adherenti, quod hunc punctum principalem assumerent, prout sequuntur fuit coram Oratoria, firmato dubio, An & cuius species, seu qualitas esset hae unio, cujus disputationem prosequi non potuit, sed pendet, ob interim sequuntur Sedis Episcopalis vacationem, qua durante, superferendum est ex Capit. 1. & 2. ne sede vacante in 6. Redarguendo imprudenter defensorum hujus Collegii & Cleri, quod inutiliter terendo tempus & impensas super tot incidentibus, non assumpserunt ab initio hoc dubium, quod apud auctores vulgo dicitur mortale, cum ab eo de consequenti penderent reliqua.

In congressu igitur desuper habito pro directione, ac etiam in discursu a me edito occasione vacationis sedis per institutionem etiam Metropolitanam, in huc Civitatem clero insufficientiam praestaret, pro eius jure deputandi Vicarium sede vacante, istante actuali deficientia Capituli Cathedralis, Reasumendo totam causam omnique controversiarum punctos, Quinque constituebam inspectiones; Unam super ipso principali uniois, an scilicet illa fuisset aequae principaliter, eandemque qualitatem de praesenti retineret necne; Alteram super accessu ad Synodum in altera Ecclesia, vel diecesi celebranda; Tertiam super regimine, & jurisdictione sede vacante; Quartam super uniois beneficii uniois diecesis cum beneficiis alterius; Et quintam super praecedentia Capituli Ampuriensis, in Ecclesiis hujus alterius diecesis.

Quatenus igitur pertinet ad primam, cum solo sensu veritatis, cum quo sincere, ac libere in hujusmodi congressibus alloquendum est, Dicebam principium clarum videri, quod hujusmodi unio esset aequae principaliter juxta primam speciem, nullatenus autem dici posset subiectiva juxta secundam, abique necessitate id expectandi ex juris regulis, & praesumptionibus, dum litterae Apostolicae Julii Secundi expressae, & in verbis praevallent jura utriusque, ac disponunt, quod Episcopus pro tempore, utriusque Ecclesiae nuncupationem adhibere debeat, cum omnimoda aequalitate, desumendo praecedentiam a loco residentiae, unde propterea casus videtur incapax questionis, ac de plano intrat vulgaris regula textus in l. ille aut ille, ff. de legatis 3. quod in claris, & literalibus non intrant interpretationes, praesumptiones, & argumenta. Et nihilominus ubi etiam ad juris praesumptionem recurrendum esset, adhuc illa juxta receptissimam propositionem, non consistit elare de unioe subiectiva, assistit dictae prime

speciei uniois aequae principalis ex deductis per Mandos. d. conf. 27. Gratian. d. discip. 893. Cavalot. decisi. 303. in d. Frequentina nullitatis conclusio 13. Junii 1635. coram Coccino, & passim. Quod si procedit generaliter in quibuscumque uniois inferiorum Ecclesiarum, five beneficiorum, claritas, ac extra omnem dubium in Ecclesiis Cathedralibus, & Episcopopatibus, istante filio Sedis Apostolicae hujusmodi uniois in hac forma, facienti, nec de facili supprimendi cathedralis, vel diecesis, illamque facienti membrum, seu praedictum alterius Ecclesiae, cui fiat unio, ut sequi dicitur in casu

11 uniois subiectivae ex deductis per Gonzal. ad rez. 8. d. 105. 5. 8. 7. Adde. ad Gregor. decisi. 112. & omnes; Unde propterea receptum habemus primam speciem uniois dici magis favorabilem, seu minus odiosam, ideoque levioribus probationibus contentam esse. Eonverto autem juxta subiectivam esse magis odiosam, & successively rigorosam, & concludens exigere probationes juxta distinctionem, de qua in Ecclesien. uniois coram Dunoarzo inter suas decisi. 91. & 92. & 93.

Et quamvis in praedictis decisionibus, ut plurimum unica tantum parte informante editis, incidenter dicitur hujusmodi unioem videri potius subiectivam, nihilominus dici non possunt decisiones, dum de hoc disputatum non est, sed incidenter aliud agendo, sed folum enunciatur, atque Rota antiqua, media, & moderna, perpetuo, & rationally quidem, protellata est, decisiones dici solum super puncto principaliter disputato, & deciso, non autem super iis, quae incidenter dici contingant, ut apud Seraph. decisi. 299. in fine decisi. 17. n. 9. par. 1. & dec. 196. num. 28. par. 11. & frequenter.

Argumenta vero hujusmodi subiectivae uniois, quodque ista diecesis Civitatis, esset effecta membrum alterius Ampuriensis, ex parte scribentium pro Capitulo, & aequaliter enunciata in dictis decisionibus, sunt levia, & nullius momenti; Triam ponderari solent; Primum omnimoda destructio Capituli hujus Cathedralis Civitatis, Secundo unio ejus beneficiorum, & dignitatum beneficiis & dignitatibus alterius Ecclesiae; Et tertio confessio illius Collegii in erectione, quod esset diecesis Ampuriensis.

Quo enim ad primum, actualis deficientia Canonicoorum non tollit qualitatem cathedralicam, seu collegiativam, quae ita habitu adhuc durate, & existeret dicitur; Innoc. in cap. postulat. nu. 1. de iur. par. & ceteri per Merlin. decisi. 87. n. 14. & per Adden. ad Burat. decisi. 255. num. 6. cum sequen. Atque ita docet praxis, cum praesertim in Italia quamplures habeantur Cathedralis, & Civitates respective omnino desolatas, cum aliis Cathedralibus actualibus unias, quarum quaelibet retinet suam praerogativam, ac singulis distinctio, ut praesertim est in rerum natura, & altera non; Ita patet Valven. cum Sulmonen. Coranen. cum Naz. arena, & Montis Viridis. &c. Alioque ad huc Cathedralibus non unitae, quam tamen Civitas non est amplius in rerum natura, neque actuale Capitulum adeat, ut est praesertim insignis, ista diecesis Caputaqueni. & Cunen. Anglon. Thelesina, & similes, & sic illud argumentum nullius est momenti.

Minuque alterum uniois beneficiorum uniois diecesis illis alterius factae per Episcopos, vel etiam auctoritate Sedis Apostolicae; Tum quia est allegare inconveniens; Tum etiam, quod cum postea quoque unioe aequae principaliter, ac omnimoda distinctio Ecclesiarum, & diecesium inter eas, adhuc tamen quoad Episcopatum ambo per unia haberi videntur, idcirco non omnino incongruit, ut beneficia uniois diecesis illis alterius ex aliqua probabili causa uniantur, ut in specie habetur plene deductum in d. Marian. & Accien. coram Rojas, decisi. 373. & 423. & in eadem coram Corrado, & Bichio. decisi. 108. & 221. par. 11. rec. & de qua causa habetur actum sub tit. de beneficiis, dum ego in ea scribebam.

Cum enim ex frequenter deductis hoc eodem tit. & in altero de Jurisdictione occasione territorii separati, & Nullius, receptum, ac indubitatum principium sit, quod ad solum Papam singulariter, ac privatim quoad omnes spectat Ecclesias Cathedralis erigere, vel supprimere, ac territoria dividere, vel unire, Idcirco profus vanum est ex hujusmodi actibus gestis per Episcopos, vel alios inferiores id deducere, cum solum illi deservire possint per concessuram, & admittentibus ejus, quod supponeretur per ipsam Apostolicam Sedem gestum, cujus tamen perfectae, & concludens probatio non haberetur. Porritime vero, ubi agit de supprimendis Episcopopatibus, & Ecclesiis Cathedralibus, cum id non nisi ex magna causa, & in Concilio, praevio maturo examine in Congregatione Concistoriali fieri solet, eodem modo, quo habemus in novis erectionibus, quae sunt magis

favorabiles, ac facilius concedenda sunt ex supra deductis in Burgen. erectionis, disc. praecedenti.

Omnique difficultas in proposito cessare videretur stante continuata observantia Sedis Apostolicae, dum tam in actibus concistorialibus quam in Cancellaria occasione expeditionis literarum, ac solutionis emolumentorum officiorum, habentur tanquam duae Ecclesiae, cui observantia magis, ac omnino deferendum est, ex iis, quae habentur supra in Syontina, disc. 2. Accedente etiam observantia de facto circa denominationem utriusque Ecclesiae semper continuata, quod evidenter excludit unioem subiectivam, cuius operatio est, ut supra, omnino extinguenda, tam essentiam, quam nomen, & titulum prioris Ecclesiae, illamque facienti membrum, ac simplex praedicti alterius.

Levissimum demum, nulliusque penitus momenti videbatur alterum argumentum deductum a confessione, seu enunciata occasione erectionis hujus Collegii, Quoniam in iis, quae non pendunt ab animo, & facto ipsius contentis, sed a facto alieno, vel a dispositione juris, confessio nullum gradum probationis constituit, Ut etiam in rebus minoris momenti passim receptum habemus, potissime, & frequentius in materia fidei commissariae, quod si quis fatetur fidei commissum in materia, seu bona esse illi subiecta, non per hoc exinde refertur fidei commissum probatum, si aliunde non constat, Porritime quia confessio clericorum uniois Ecclesiae praedictae non potest univere diacessi, ac etiam quia hujusmodi narrativae frequentius fiunt per Curiae procuratores, seu expeditores de his non bene informatos, atque narrare solitos illam diecesim, & qua tanquam residenti Episcoporum, illi vulgo, & de facto denominationem habent, ut advertitur in supra allegatis decisionibus 108. & 222. par. 11. recent. & apud Rojas decisi. 373. & 423. in quibus agit de puncto alternativae per Episcopatum duarum Ecclesiarum infimul unitarum acceptatae sub sola denominatione uniois Ecclesiae, quae ita solum demonstrative stare dicitur; Ideoque iste primus punctus omnino planus videbatur pro unioe aequae principaliter juxta primam speciem, abique eo quod probabilis difficultas desuper eaderet.

Quo vero ad secundum punctum convocationis clericorum uniois diecesis Synodum ab Episcopo in altera celebrandam, quamvis decisiones desuper in solo possessore retinendae editae, principaliter insistant in sola possessione, non multum immorando in discussione negotii principalis juxta naturam hujus possessoris, in quo queri non solet de iustitia, vel injustitia, sed ipsum nudum possessionis factum spectatur. Nihilominus eodem sensu uti citatis retento, dicebam dictas decisiones etiam in negotio principali videri iustas & probabiles, quoniam licet duae dieceses quoad utriusque jura & praeminentias, alioque effectus dicantur omnino distinctae, Attamen quoad ipsum Episcopatum, qui est utriusque rector & caput, habentur pro unica, unde propterea quoties non resistit contentata, vel immemorabilis observantia, in qua potissimum fundamentum constituit Mandos. d. consil. 27. verius ac receptissimum est, Episcopatum duarum Ecclesiarum non teneri habere duos Vicarios Generales, & duoque distincta Tribunalia, sed per unicum Vicarium, vel etiam nullo Vicario retento, per se ipsum in quoecumque loco uniois ex diecesibus residere, seu reperiri contingat, posse tribunal erigere, & evocare subditos alterius diecesis; ut in specie firmatum fuit in Paderbini. & Talsanen. coram Cavalot. inter suas decisi. 418. quae reputatur in materia magistratus, cum aliis deductis pluries sub tit. de Jurisdictione, praesertim in Tirasanen. disc. 22. ubi quando illa propositio moderationem mereatur, & sic nil prohibet convocare ad Synodum.

Et licet discutendo more Advocati, ponderarem in contrarium, & pro hac parte satis assistere dictam decisionem in Frequentina nullitatis conclusio 13. Junii 1635. coram Coccino, ubi in specie firmatur invalidum esse concursum habitum in Ecclesia parochiali coram Examinatoribus synodaliibus deputatis pro altera diecesi infimul unita, Nihilominus id recte procedit, quando vel Episcopus duarum Ecclesiarum duas distinctas celebrat synodos, vel quando in eadem distinctos deputat examinatores pro qualibet, non inde tantum inferri potest, quod Episcopo volente unam tantum synodum pro utraque convocare & celebrare, ut licitum reddatur subditis non obedire, unde in hac parte de converso planum videbatur bonum jus Episcopi, Neque exinde aliquid praedictum generari dicitur, cum id aequae sit una, & ad commodum, & incommodum, quae id tam in una, quam in altera, pro Episcopali iure alternatim sequi potest.

Circa tertium punctum deputationis Vicarii ac administratio